

صلى الله عليه وسلم

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده‌ی دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه‌ی دکترای حرفه‌ای جراحی دندانپزشکی

عنوان :

بررسی میزان تأثیرآموزش مهارت‌های ارتباطات میان فردی بر همدلی بالینی دانشجویان دانشکده‌ی
دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال ۱۴۰۰

استاد راهنما:

دکتر سهیلا دریس‌سوی جرفیان

دکتر ناهید احمدیان

استاد مشاور:

دکتر شادیه مولایی

نگارش:

امیر دانش‌پایه

تیر ۱۴۰۱

کد پایان نامه: پ/۰۶۴

تعهد نامه اصالت پایان نامه

بسمه تعالی

اینجانب امیر دانش پایه دانش آموخته رشته‌ی دندانپزشکی مقطع دکتری حرفه‌ای به شماره دانشجویی ۹۴**** گواهی می‌نمایم این پایان نامه تحت عنوان "بررسی میزان تأثیرآموزش مهارت‌های ارتباطات میان فردی بر همدلی بالینی دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال ۱۴۰۰" به راهنمایی استاد محترم سرکار خانم دکتر سهیلا دریس‌سوی جرفیان به طور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ادبی بر اساس تعریف^۱ Plagiarism نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می‌شود، اطلاع کافی دارم.

تاریخ و امضاء دانشجو

بدین وسیله اصالت (Originality) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب دکتر سهیلا دریس‌سوی جرفیان استاد راهنما می‌باشد.

تاریخ و امضاء استاد راهنما

---

^۱ Plagiarism یا سرقت علمی/ ادبی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده های منتشر شده یا منتشر نشده فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع به طور مناسب یا کسب اجازه در موارد ضروری.

بسم الله الرحمن الرحيم

اکنون که با عنایات و الطاف بیکران الهی دوره ی دکتری دندانپزشکی را با موفقیت به پایان رسانده ام و مسئولیت خدمت به خلق را بر عهده گرفته ام در پیشگاه قرآن کریم به خداوند قادر متعال که دانای آشکار و نهان است، و نامش آرامش دل های خردمندان و یادش شفای آلام دردمندان، سوگند یاد می کنم که همواره حدود الهی و احکام مقدس دینی را محترم شمارم. از تضییع حقوق بیماران بپرهیزم و سلامت و بهبود آنان را بر منافع مادی و امیال نفسانی خود مقدم دارم، در معاینه و معالجه، حریم عفاف را رعایت کنم و اسرار بیماران خود جز به ضرورت شرعی و قانونی فاش نسازم. خود را نسبت به حفظ قداست حرفه ی پزشکی و حرمت همکاران متعهد بدانم و از آلودگی به اموری که با پرهیزکاری و شرافت و اخلاق پزشکی منافات دارد اجتناب ورزم، همواره برای ارتقاء دانش پزشکی خویش تلاش کنم و از دخالت دراموری که آگاهی و مهارت لازم را در آن ندارم خودداری نمایم. در امر بهداشت، اعتلا فرهنگ و آگاهی های عمومی تلاش نمایم و تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت جامعه را مسئولیت اساسی خویش بدانم.

چکیده

بررسی میزان تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطات میان فردی بر همدلی بالینی دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال ۱۴۰۰

مقدمه: همدلی دندانپزشک و بیماران سبب افزایش مهارت‌های ارتباطی و رضایت بیماران و اثربخشی درمان‌های دندانپزشکی می‌گردد. ارتباط صحیح و همدلی بین دندانپزشک و گیرندگان خدمات دندانپزشکی یکی از دغدغه‌های اساتید و مدیران و برنامه‌ریزان آموزش و گیرندگان خدمات دندانپزشکی می‌باشد. در حال حاضر تمرکز بر مراقبت‌های فنی و محدوددهی وسیع آن سبب شده است که دندانپزشکان به‌طور سنتی از روش‌های ارتباطی غیرمؤثر استفاده نموده و در نتیجه مشکلات کلیدی و عمده‌ی بیماران به روشنی مشخص نگردد. این مطالعه به منظور بررسی میزان اثربخشی برگزاری کارگاه آموزشی مهارت‌های ارتباطات میان فردی بر روی همدلی بالینی دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال ۱۴۰۰ انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی نیمه تجربی ابتدا پرسشنامه‌ی سنجش همدلی بالینی جفرسون و پرسشنامه‌ی اطلاعات دموگرافیکی توسط دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل که جزو نمونه پژوهش هستند تکمیل شد. سپس به صورت تصادفی به دو گروه مداخله و شاهد تقسیم شدند. سپس برای گروه مداخله برنامه ریزی آموزشی صورت گرفته و کارگاه آموزشی برگزار گشت بعد از یک ماه مجدد پرسشنامه‌ی همدلی بالینی توسط هر دو گروه تکمیل گشت. اطلاعات پرسشنامه قبل و بعد کارگاه در گروه مورد و شاهد به تفکیک و همچنین مقایسه‌ی بین دو گروه تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: ۶۰ نفر وارد مطالعه شدند که ۳۴ نفر آنان زن و ۲۶ نفر مرد بودند. بیشتر شرکت کنندگان از ورودی‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ بود. از لحاظ وضعیت تأهل ۵۰ نفر از کل شرکت کنندگان مجرد بودند. ۱۵ نفر آنان در خوابگاه سکونت داشتند و بقیه غیرخوابگاهی بودند. بیشترین قوم در بین شرکت کنندگان قوم ترک بود. از لحاظ علاقه‌مندی به رشته‌ی دندانپزشکی و علاقه به ارتباط با مردم، شرکت کنندگان میزان علاقه‌ی متوسط به بالایی را نشان دادند.

نتیجه‌گیری: همدلی بالینی جزئی از مهارت‌های ارتباطی می‌باشد و بسیار به آن وابسته است. درحالی که همدلی بالینی کمتر به ویژگی‌های ذاتی و جمعیت‌شناختی بستگی دارد و بیشتر نوعی مهارت اکتسابی می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: ارتباط میان فردی، همدلی بالینی، دانشجویان دندانپزشکی

فهرست مطالب

چکیده.....الف

فصل اول معرفی پژوهش

- ۱-۱. مقدمه؛ بیان مسأله و ضرورت اجرای پژوهش ۲
- ۱-۲. اهداف پژوهش ۴
- ۱-۲-۱. هدف کلی ۴
- ۱-۲-۲. اهداف اختصاصی ۴
- ۱-۲-۳. اهداف کاربردی ۴
- ۱-۳. فرضیات پژوهش ۵
- ۱-۴. تعریف واژه‌ها ۵

فصل دوم مبانی نظری و پیشینه‌ی پژوهش

- ۲-۱. مقدمه ۸
- ۲-۲. مبانی نظری پژوهش ۸
- ۲-۲-۱. ارتباطات میان فردی ۸
- ۲-۲-۲. همدلی بالینی ۸
- ۲-۳. مروری بر پیشینه‌ی پژوهش ۹
- ۲-۳-۱. پیشینه‌ی پژوهش در ایران ۹
- ۲-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در خارج ۱۲
- ۲-۳-۳. جمع‌بندی پیشینه‌های پژوهش ۱۴

فصل سوم مواد و روش‌ها

- ۳-۱. نوع مطالعه و روش پژوهش ۱۶
- ۳-۲. جامعه آماری پژوهش ۱۶
- ۳-۲-۱. معیارهای ورود و خروج به مطالعه ۱۶
- ۳-۳. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری ۱۶
- ۳-۴. ابزار و روش گردآوری داده‌ها ۱۷
- ۳-۵. زمان و مکان انجام پژوهش ۱۷
- ۳-۶. متغیرهای پژوهش ۱۷

۳-۷. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها ۱۸

۳-۸. ملاحظات اخلاقی ۱۹

فصل چهارم یافته‌های پژوهش

۴-۱. مقدمه ۲۱

۴-۲. آمار توصیفی و استنباطی ۲۲

۴-۳. توصیف بر اساس پاسخ‌های پرسشنامه ۲۸

۴-۴. مقایسه متغیرهای تحقیق با توجه به متغیرهای جمعیت شناختی ۳۰

فصل پنجم بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

۵-۱. بحث ۳۳

۵-۲. نتیجه‌گیری ۳۵

منابع ۳۳

فهرست جداول

جدول ۳-۱: متغیرها	۱۷
جدول ۴-۱: توزیع جنسی افراد مطالعه	۲۲
جدول ۴-۲: توزیع سال ورودی افراد مطالعه	۲۳
جدول ۴-۳: توزیع وضعیت تأهل افراد مطالعه	۲۴
جدول ۴-۴: توزیع وضعیت سکونت افراد مطالعه	۲۵
جدول ۴-۵: توزیع قومیت افراد مطالعه	۲۶
جدول ۴-۶: توزیع علاقه‌مندی به رشته‌ی دندانپزشکی در افراد مطالعه	۲۷
جدول ۴-۷: توزیع علاقه‌مندی برقراری ارتباط با دیگران در افراد مطالعه	۲۸
جدول ۴-۸: نرمالیتی نمره‌ی کل پرسشنامه همدردی جفرسون در دانشجویان مطالعه	۲۹
جدول ۴-۹: نرمالیتی نمره‌ی کل پرسشنامه همدردی جفرسون در هر گروه دانشجویان مطالعه	۳۰
جدول ۴-۱۰: نرمالیتی نمره‌ی کل پرسشنامه همدردی جفرسون در دو گروه دانشجویان مطالعه	۳۰
جدول ۴-۱۱: تأثیر برگزاری کارگاه بر میزان تغییر نمره‌ی کل پرسشنامه بر حسب ویژگی‌های دموگرافیک	۳۱

فهرست نمودارها

-
- نمودار ۴-۱: توزیع جنسی افراد مطالعه..... ۲۲
- نمودار ۴-۲: توزیع سال ورودی افراد مطالعه..... ۲۳
- نمودار ۴-۳: توزیع وضعیت تأهل افراد مطالعه..... ۲۴
- نمودار ۴-۴: توزیع وضعیت سکونت افراد مطالعه..... ۲۵
- نمودار ۴-۵: توزیع قومیت افراد مطالعه..... ۲۶
- نمودار ۴-۶: توزیع علاقه‌مندی به رشته‌ی دندانپزشکی در افراد مطالعه..... ۲۷
- نمودار ۴-۷: توزیع علاقه‌مندی برقراری ارتباط با دیگران در افراد مطالعه..... ۲۸